

■ Hiába érezte a fürdő hazai és külföldi törzsközsége, hogy a víz csodát művel a reumás fájdalmakkal és egyéb nyavalyákkal, ez nem elég bizonyíték a gyógyhatásra. Apos orvosi, laboratóriumi és mérnöki vizsgálatok kellett ahhoz, hogy a hévízről – a természetben előforduló, kifolyásnál 30 foknál melegebb vízről – kimondassék hivatalosan is, hogy gyógyvíz. Azaz olyan ásványvíz, amelynek tudományosan igazolt gyógyhatása van. Őt esztendeje annak, hogy a makóiak vize bekerült a gyógyvizek országos nyilván tartásába, s a Népjóléti Minisztérium határozata alapján pedig 1992 óta van gyógyfürdője a városnak.

A fedetlen úszómedence, a termál üdőmedence és a pancsoló ottjártunkkor kihalt volt: télvíz idején inkább az épületben zajlik az élet. Kalauzunk, **Déri Zoltán** csoportvezető elmondta: az iskolai úszásoktatás, az edzések mellett ilyenkor az egészséges életmódot támogató foglalkozások – az aerob és az asszonytorna, a solárium, a fél éve nyílt szauna és a konditerem a leglátogatottabb. Az 1982 óta folyamatosan bővülő gyógyrészleg azonban évszakoktól függetlenül szolgálja a város és környéke betegeit. Orvosi beutalóval, nehezen mozgó, botra támaszkodó emberek népesítik be napal az épület váróit. Legtöbbször a hideg földön térdelve duggatott, makói hagyma áldozata.

A reumás, ízületi betegeket víz alatti masszázssal, vízszaggárral kezelik, fájdalmat csillapít a vizes galvánkezelés, amely fokozza a vérkeringést

is. De nőgyógyászok, sebészek is küldik ide pácienseiket, utókezelésre. **Sebők Etelka**, fizioterápiás nővérrel tudom: ha a súlyhúzásos ágyon kezelésbe veszi a beteget, a nyolcadik csigolya szűkülete miatti fejfájás, váll- és karhasogatás, a fülzúgás megszűnik. A kádakban gyógyseres fürdőt lehet venni, s hamarosan üzembe helyezik az új, Németországból érkezett, szénsavas, víz alatti vízszaggármasszázzsal gyógyító berendezést is.

Az iszapkezelőben fekvő beteg, aki a bútorgyári fizikai munka áldozatának érzi magát, három hónapja van táppénzen, vállfájdalma miatt. Elmondása szerint eddig egyetlen gyógyító eljárás se enyhítette panaszait, a harmadik gyógyiszapkezelés óta azonban máris érzi a kedvező hatást.

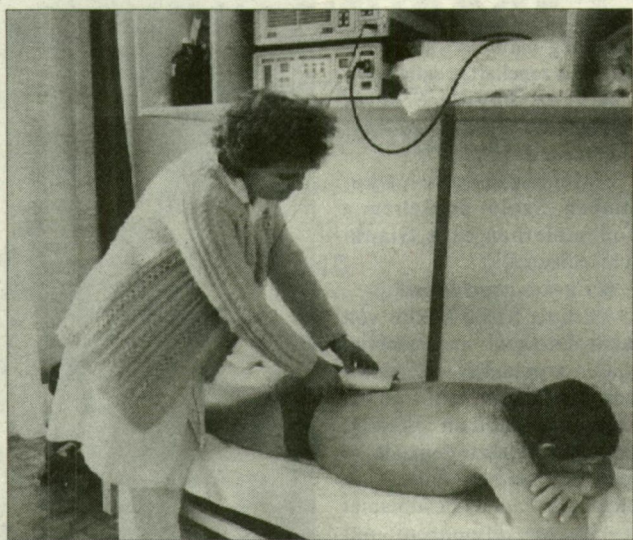
A makói gyógyfürdő rendezése naponta 200–250 beteg lel enyhülést fájdalmára a

gyógyvíz és a gyógyiszap jóvoltából.

Bizonyára az ország távolabbi pontjain élők se lennének restek ide utazni a gyógyulás reményében, ha reumakórház, szanatórium vagy megfelelő szállodásor fogadná őket. A város is fölismeri a gyógyidegenforgalomban rejlő lehetőségeket. A koncepció és a gyógyüdülőközpont tervei elkészültek. Már „csak” a megvalósításhoz szükséges pénz hiányzik. Hazai vállalkozók híján most külföldi kivitelezőt keresnek.

Második éve reumatológiai szakrendelés is működik a makói gyógyfürdőben, dr. Domo-

■ Gyógykórház a Maros partján? Arany a vízben, iszapban

Masszázzsal is kiegészítik a kezeléseket. (Fotó: Schmidt Andrea)

kos **Zsuzsanna** belgyógyász és reumatológus főorvos jóvoltából. Az ő nevéhez fűződnek a hévíz és a marosi iszap gyógyhatását bizonyító orvosi vizsgálatok. A doktornőt a városi kórház-rendelőintézetben kerestem föl, ahol a balneoterápia jelentőségéről, Makó gyógyító kincseiről kérdeztem.

A rendkívül szerencsés természeti adottságokkal megáldott város

a reumás betegek zarándokhelye lehetne

– állítja a főorvosnő. A gyógyvíz és a gyógyiszap együtt ritkán

fordul elő, az összehatásukban rejlő lehetőségek pedig a hévízzel vetekszenek.

A renezánszát élő balneoterápia a fizikokémiai törvények biológiai hatása alapján értékelhető. A makói fürdő hévize kis sókoncentrációjú, nátrium – hidrokarbonátos hévíz, amelyben megtalálható számos más nyomelem is. Biológiai hatását a doktornő vezette orvoscsoport úgynevezett placebo-kontrollal, kettős vak kísérlettel bizonyította. Beigazolódott, hogy a makói termálvízzel kezelt 80, térdfájós beteg szenvedései csökkentek a fürdő hatására, javult mozgás-

képességük, s hosszabb ideig tudtak járni sík terepen, anélkül, hogy sajgott volna a lábuk. Az ORFI szakmai kollégiuma ennek alapján úgy ítélte meg, hogy a hévíz sikeresen alkalmazható egyes mozgásszervi betegségek kezelésére, ezért javasolta gyógyvízzé minősítését.

Hasonló sikereket ért el a marosi iszap is a szakmai vizsgán. A túlnyomórészt szervetlen anyagokból álló, finom szemcsézettű, kékesszürke, vasszulfidot is tartalmazó iszap a hőt gyorsabban átad, termikus tulajdonságai miatt értékes. (A hévízi, balatoni, Velenicei tavi nagyobb hőtartóképeségű, szerves iszap.) Ötven beteg végzett vizsgálatok tanúsága szerint hatására csökken elinduláskor a láb fájdalma, sík talajon és lépcsőn

gyorsabb lehet a járás, enyhül a sántítás.

Közepesen súlyos reumás betegségek esetében gyógyszer nélkül is eredményes kezelésnek bizonyult az iszappakolás. Jótékony hatású még bizonyos műtétek után, nőgyógyászati és neurológiai kórképekben, a belgyógyász javasolhatja egyes visszértágulatok, érbeidegzési zavarok kezelésére, de szulfid tartalma alkalmas teszi bőrgyógyászati bajok megszüntetésére is.

Ezeket a természetes gyógy-

módokat kombinálhatják egyéb eljárásokkal is. A makói fürdőben galván-, ultrahang- és magnetoterápiával, masszázssal is kiegészítik a kezeléseket, így a fájdalomcsillapítás mellett javul a keringés – és a beteg általános közérzete. Mindez anélkül, hogy a gyógyszerek mellékhatásaitól tartani kellene.

Önkéntelenül fölmerül a kérdés: vajon

a makói hévíz akkor is gyógyít, ha isszuk?

A főorvosnőtól megtudtam: vannak biztató jelek arra, hogy ha valaki rendszeresen fogyaszt belőle napi fél litert, 4–5 hét elteltével enyhül idült gyomorhurutja. Föltehető, hogy a fekélyek gyógyulásához is segít a makói termálvíz. Mindezek bizonyítására is elkezdődtek már a tudományos kísérletek.

A főorvos asszony meggyőződéses híve a balneoterápiának, városszerető polgára Makónak, s elkötelezettje a beteg embereknek. Ezért állítja: ritka természeti kincs van a város kezében, amelyet vétek lenne elereszteni. Egy gyógykórházban „benn lakva”, ahol a kezelések mellett lazulhat, házimunkát feledhet, gyógytor-názhat a páciens, egy egész évre megszabadulhat fájdalomaitól. Hogy ez mit jelent, csak az tudja, akit kínozt már a reuma. Ezért bárkinek megérné távolabbról is ideutazni. De az sem mellékes: a dél-alföldi befektetők se járnának rosszul, ha illő módon gondoskodnának a messziről jött vendégek fogadásáról, igényes ellátásukról.

Chikán Ágnes

Evezőstúra

Evezőscsónakon akarja megkerülni a Földet egy svájci férfi. Roger Montandon kedden indult el a marseille-i kikötőből a maga nemében páratlan erőpróbára. Első rajtját „Exodus” nevű, külön célra épített csónakján nem kísérte siker: kénytelen volt egy kisebb műszaki hiba miatt visszafordulni.

■ A szegedi vradó állomástól kapott értesülések szerint márciusban összesen 2 ezer 227-en 870 liter vért adtak. A múlt hónapban 26 szífv-, és 10 érműtétet, valamint két veseátültetést hajtottak végre Szegeden. Az újszentiváni honvédek közül 86, a tiszaszigeti határőrnél 12, az ászóthalmi határőrségből 10, a rendőr tiszthelyettes képzőben pedig 66 ember adott vért. További adatok: MÁV Oktatási Főnökség:

Véradás márciusban

26, MÁV fűtőház: 31, kézi-szerszámgyár: 4, Tápé, háziipari szövetkezet: 23, Centrum Áruház: 2, Patyolat: 19, egészségügyi főiskola: 78, egészségügyi gyermekotthon: 15, JATE hallgatók és dolgozók: 50, SZOTE hallgatók: 81, Juhász

Gyula Tanárképző Főiskola: 79, Király- König Péter Zeneiskola: 2, Tisza Volán: 58, Mahart: 10, Dégáz: 50 vradó. Algyőn 65, Szatymazon 32, Kisteleken 128, Öttömösön 40, Sándorfalván 101, Pusztamérgesen 54, Balástyán 44, Zákányszéken 49, Domaszéken 44 vradó jelentkezett. A szegedi vradó állomáson márciusban 1193-an adtak vért.

Ny. P.

Iskolát támogatnak

Az 1988. évi XXIII. törvény előírja, hogy a társasági adó alá tartozó intézmények kötelesek szakképzési hozzájárulást fizetni a szakközépiskolákban, szakmunkásképzőkben és a szakiskolákban tanulók gyakorlati oktatási költségeihez. Hogy miként? Választási lehetőséget kínál erre a törvény. A bérköltség előírt százalékát be lehet fizetni a központi szakképzési alapba, és van rá mód, hogy egy-egy kiszemelt szakoktatási intézmény munkájának tárgyi feltételeit közvetlenül is fejlessze valamely szakképzési hozzájárulásra kötelezett vállalat.

Az iparban ki is alakultak ezek a kölcsönösen gyümölcsöző kapcsolatok, az egészségügyre azonban – természeténél fogva – ez általában nem jellemző. Ott ugyanis a kórház, a klinika a szakmai gyakorlat szintere, márpedig onnan aligha várható oktatási eszközökre fordítható forintok.

Az átalakulás előtt álló Csongrád Megyei Gyógyszertári Központ azonban vállalatként működik, így meg is engedheti magának, hogy saját nyereségével okosan gazdálkodjék. Három esztendeje megállapodást kötött a központ igazgatója, **Rákos Gyula** a gyógygyógyszertári asszisztenseket is képező iskolával. Ennek értelmében a központi alapba befizetett kötelező szakképzési hozzájárulás kiegészítő, 75 százalékos összegét a **Kossuth Zsuzsanna Egészségügyi Szakközépiskolának és Szakiskolának** ajánlják föl. Az eddig átadott 600 ezer, majd 1 millió 300 ezer forint igen beszédesen igazolja a döntés helyességét. A diákok ma már 12 géppel felszerelt számítástechnikai szaktanteremben, 20 személyes nyelvi laboratóriumban készülhetnek jövőbeli hivatásukra, s munka után továbbképezhetik itt magukat a gyógyszer-tári központ dolgozói is. S végre futotta a holland „mindene mozgó” gyakorlóbabákra is,

Csodaszámba megy manapság, ha egy iskolai igazgató – pénzügyekről szólván – nem zúdit panaszáradatot az érdeklődő nyakába. Kiváltképp meglepő ez, ha történetesen a templomi egérrel rokon egészségügy oktatási intézménynek költségvetéséről érdeklődik az újságíró. Márpedig **Pajtényi Ferencné**, a **Kossuth Zsuzsanna Egészségügyi Szakközépiskola és Szakiskola** vezetője kollégáival együtt úgy érzi, minden oka megvan az idén a derűlátásra. S hogy mindez minek köszönhető? Egy törvény adta lehetőség egyszerű kihasználásának, amelynek révén a pénz végül is Szegeden, az egészségügyben, mondhatni a családban maradt.

amelyeknek ára nem csekély: 250 ezer forint, devizában!

S ami a tantestület idejéről szól, az sem megalapozatlan. A gyógyszer-tári központ tavalyi eredményei alapján 1993-ban 3 millió 172 ezer forint továbbképzési támogatást utal át az iskolának. Mivel a két éve szakközépiskolává alakult intézmény helyhiánnyal küzd a gimnáziumi csoportok miatt, úgy tervezik, hogy ebből a pénzből – az önkormányzattól várt támogatással kiegészítve – osztálytermeket alakítsanak ki a tetőtérben.

S ha a gyógyszer-tári központ ezt a pénzt betette volna a „nagy kalapba”? Az iskolának a rezsiköltség kifizetése után maradt volna 120 ezer forintja krétára, magnó- és videokazetára. A legjobb esetben pedig pályázatával nyert volna 30–100 ezer forintot a központi szakképzési alap összegéből...

Ch.Á.

A társadalombiztosítás egyet nem ért Észrevételek a gyógyfürdőellátás rendjéről

Az utóbbi időben több cikk jelent meg a Délmagyarország hasábjain, amelyek az 1993. március 1-jével hatályba lépett gyógyfürdőellátásokkal voltak kapcsolatosak. Sajnálatos tény, hogy a cikkekből leírtak – feltehetően megfelelő információhiányból, téves tájékoztatásokból, netalán a jogszabályok helytelen értelmezése miatt – igen sok pontatlanságot tartalmaztak. A gyógyfürdőellátások terén bekövetkezett változásokat a 26/1993. (II.12.) Kormányrendelet, az 5/1993. NM-rendelet, valamint a Gyermekgyógyász Szakmai Kollégium gyógyúszásra vonatkozó (Népjóléti Közlöny 4. sz.) módszertani levele és az OTF 10-GYF-60/93. állásfoglalása tartalmazza. Mindezek birtokában tudni kell, hogy a 01-02-es (medencefürdő-kádfürdő) ellátásokra társadalombiztosítási finanszírozási szerződés csak abban az esetben köthető, ha az alkalmazott víz OGYFI (nem OGYI!) határozattal „minősített gyógyvíz”. (Ilyen minősítéssel sajnos a Vízművek és Fürdők Vállalat újszegedi egysége, valamint a „Forrás” Gyógyuszállót ellátó kút nem rendelkezik.) A Délmagyarország április 1-jei számában

megjelent olvasói levélben foglaltak nem helytállóak, hiszen az érintett gyermekrehabilitációs célból – 18 éves koráig un. csoportos gyógyúszásra (tehát térítésmentesen) évente 6x15 alkalommal jogosult a Szegedi Vízművek és Fürdők Vállalattal – annak valamennyi egységét beleértve – gyógyúszásra a megyei társadalombiztosítási igazgatóság a szerződést megkötötte. A Forrás Gyógyüdülővel a szerződés-kötés azért nem jöhetett létre, mivel a mai napig ezirányú igény nem a Forrás nem jelentkezett. A továbbiakat illetően ki kell nyilvánítni, hogy a megyei társadalombiztosítási igazgatóság egészségügyi osztályának munkatársai nem értenek egyet azzal, miszerint „a tb azt az elvet vallja, hogy nem azt kell meggyógyítani aki beteg, hanem annyit kell gyógyítani, amennyi pénz van...”, és részéről ilyen kijelentés nem hangzott el.

Dr. Balogh Géza ugyanitt megjelent kommentárját követően egyértelmű, hogy nem a szolgáltató, hanem a szolgáltató által működtetett kutak vizét kell OGYFI határozattal minősíteni. Mivel a vízművek által üzemeltetett újszegedi kút

ezideig minősítéssel nem rendelkezik, így a 01-es jelzésű medencefürdő – mint gyógyfürdőellátás – a „Gomba” vonatkozását illetően nem rendelhető. Ez azonban nem zárja ki – a szolgáltató jogi személyét is figyelembe véve –, hogy egyéb jogszabályban foglalt fűrdőellátásra a tb-igazgatóság szerződést kössön.

A cikkben említett „Forrás” és vízművek közötti együttműködési szerződés megkötése szükségtelen, hiszen mindkét intézmény külön-külön is rendelkezik azokkal a feltételekkel, amelyek a tb-vel kötendő szerződésekhez szükségesek, mivel a jogszabályban előírt minimális gyógytényezők kiszolgáltatására alkalmasak.

Dr. Bóka Ferenc, Csongrád Megyei Társadalombiztosítási Igazgatóság egészségügyi osztályvezető

A téves tájékoztatásról és információhiányról annyit, hogy mindkét cikkem megírása előtt a témában tájékoztatást kértem a Csongrád Megyei Társadalombiztosítási Igazgatóság illetékeseitől. Az első cikkhez dr. Bóka Ferenc főorvos, az egészségügyi osztály vezetője, a másodikhoz dr.

Kalocsai Katalin